

Европейски съюз
Европейски структурни и
инвестиционни фондове

О П Е Р А Т И В Н А П Р О Г Р А М А
“ О К О Л Н А С Р Е Д А 2014 – 2020 г. ”

Главна дирекция “Оперативна програма околна среда”

ope@moev.government.bg

ПРОТОКОЛ
от
ВТОРО ЗАСЕДАНИЕ
на
Тематичната работна група за разработване на програма „Околна среда
2021-2027 г.“

1 юли 2022 г.

Зала „Опера“, Хотел „Астория“, гр. София

Второто присъствено заседание на тематичната работна група (ТРГ) за разработване на програма „Околна среда“ (ПОС) 2021-2027 г. беше открито от г-жа Симеонова – и. д. заместник-главен директор на ГД „Оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС) в Министерство на околната среда и водите (МОСВ), ръководител на Управляващия орган (РУО) на ОПОС 2014-2020 г. и председател на ТРГ за разработване на ПОС 2021-2027 г. Тя приветства присъстващите и изрази очакването си, да бъде взето позитивно решение по отношение на проекта на новата ПОС 2021-2027 г., която, след изготвени шест работни версии, вече е във финален вариант, който е дългоочакван и от страна и на Европейската комисия, и от страна на бъдещите бенефициенти.

Тя благодари за присъствието на членовете на ТРГ и за вниманието, което отдават на Програмата и изрази надежда, че работата и усилията на всички до днешния ден, ще бъдат възнаградени с един наистина добър резултат в рамките на следващите седем години.

Ръководителят на УО предаде на присъстващите поздравления на от името на г-жа Мария Ачкова, заместник-министър на околната среда и водите - ресорен ръководител за ТРГ за свършената работа, за дадените становища, предложения, за подкрепата и споделя и своето желание да бъде направено възможно най-доброто за това, да имаме увереност, че

в новия програмен период програмата ще постига все по-добри, по-зелени и по-устойчиви цели.

След тези встъпителни думи, г-жа Симеонова пристъпи към представяне проекта на Дневен ред, състоящ се от две точки:

1. Представяне на програмата „Околна среда“ 2021-2027 г. и обсъждане.;
2. Гласуване на решение за даване на мандати на Управляващия орган да внесе финалната версия на проекта в Европейската комисия и да проведе преговори за окончателното ѝ одобряване.

След като не постъпиха предложения по Дневния ред, той беше приет с пълно мнозинство.

Ръководителят на УО пристъпи към първата точка от Дневния ред, отбелязвайки позитивна комуникация с колегите от Европейската комисия, които към настоящия момент изказват удовлетвореност от настоящия финален драфт, в който са отразени както всички бележки и коментари на УО и ТРГ, получени по шести драфт на програмата, така и бележките и коментарите на експертите в Европейската комисия, които са прегледали в неформален порядък проекта на Програмата, който се представи накратко в презентация. (Приложение към настоящия Протокол).

С края на представянето, г-жа Симеонова даде думата за обсъждане на представения проект.

Първ думата взе доц. **Борислав Великов**, представител на **Асоциация на индустриалния капитал в България**, който приветства екипа, подготвил финалния вариант на програмата и заяви, че ще го подкрепи. Той отбеляза известното закъснение, което е факт и при другите проекти за програми, при голяма част, от които, то е и по-голямо. Доц. Великов отчете и това, че независимо от политическите турбуленции, екипът работи и така трябва да бъде.

Той продължи с представянето на своя техническа бележка по слайд № 8, приоритет 1 „Води“, и на други места, различният коефициент, с който се прави превалутирането от евро в левове и обратно. Събирайки двуфондовите приноси към финансирането в левове, сумата дава 1 399 023, но като се сбират числата в евро, се губят 1 340 000 евро и препоръча да бъде поправено.

Преди да отговори, **председателят** се възползва от възможността да направи пояснението, че при програмирането на финансовия ресурс има възможност за различните региони в страната, в зависимост от това дали те са региони „в преход“ или „слаборазвити“,

ползването на ресурс от ЕФРР се променя. Понякога европейското финансиране е 70%, с 30% национално съфинансиране. Това се формира за региони в преход. Но, когато е за слаборазвити региони, формирането на европейския принос е 85 към 15 % национално финансиране. Затова, когато се формират бюджети по приоритети, знаейки в кой регион са предвидените бенефициенти, финансирането от ЕФРР се разпределя спрямо коефициента, който е задължителен за региона. Когато са гледат бюджетите по приоритети, трябва да се отчита и разпределението на европейското към националното финансиране, което е променливо. Тя допълни, че проектните бюджети са прегледани от Европейската комисия и завърши с ангажимента грешката да бъде отразена.

Думата за изказване взе **г-жа Десислава Стойкова, представител на Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ)**. Тя се обърна към г-жа Симеонова с благодарност за презентацията и организирането на настоящата среща, както и за отговорите по бележки, дадени от общините. В продължение, г-жа Стойкова сподели, че иска да бъде убедена, че Сдружението, в качеството си и на представител на тематичната група е направило всичко възможно да убедим УО, а УО да убеди Европейската комисия да не се променя в приоритетна ос „Отпадъци“ възможността общините да кандидатстват по Приложение 6 (Индикативен списък на РСУО, в които могат да се изградят допълнителни модули за стабилизиране на биоразградимата фракцията към инсталациите за сепариране) и 7 (Индикативен списък на РСУО, в които могат да се изградят инсталации за предварително третиране) от Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г. Това са дейности, които действително общините очакват, заложи са в националните ни документи. Общините работят по тази тема и затова НСОБР отново поставя въпроса дали има ли шанс, до окончателното приемане, Комисията да бъде убедена да се „разтворят“ малко дейностите.

Г-жа Симеонова сподели, че от доста време се занимава с темата „Отпадъци“. Влизайки в оперативна програма през декември месец, тя става свидетел на това как целият екип, както и колегите от дирекция „Управление на отпадъците“ наистина работят в посока това до последния възможен ден да се обсъжда и с Комисията. За съжаление, Комисията при всички шест драфта, през които мина програмата, не е отстъпила и на милиметър от своите виждания. Председателят сподели, че приоритети „Въздух“, „Води“, „Риск“ да били, в голяма степен, готови още в края на миналата година. Шестте месеца от началото на тази година са отдадени изцяло на приоритет „Отпадъци“ поради описаната причина, но разбирането на Европейската комисия е крайно и категорично: два програмни периода на

България са давани възможности да работи само в насока събиране на смесен битов отпадък, за да бъде обработен по някакъв начин. Понеже държавата не показва добри резултати и развитие към разделно събиране, от Комисията директно е заявено, че занапред всичко, което е необходимо за обработка на смесен битов отпадък, следва да се финансира с национални средства.

За Европейската комисия Приложение 8 от НПУО, съдържащо системите за разделно събиране и последващо третиране на биоразградимите отпадъци, където имаме задължение, което „свети“ за 2025 г. за един изключително голям обем разделно събрани и вече отделен поток отпадък, е изключителен приоритет и това ще е подходът, който ще убеди нашето общество за важността на разделното събиране.

Беше опитан един финален подход, посредством писмо, защото преди това кореспонденцията има по-неофициален характер (чрез имейли, в технически срещи, срещи в Брюксел), но въпреки всичко официално дадохме много различни версии за нашето разбиране как можем все пак да удовлетворим част от желанията на общините, в приложения 6 и 7, но в началото на юни Европейската комисия ни изпрати официален отговор и категорично постанови възможностите за използване на европейския ресурс само за разделно събрани потоци и за последващото им третиране.

Сега, това, което се очаква официално да бъде подадено от държавата членка, е версията, която ЕК подава с писмото си от месец юни 2022 г. Ако държавата продължи да настоява, просто няма да бъде одобрена Програмата и тук рискът да подложим на невъзможност останалите приоритети да бъдат реализирани, е много висок. По тази причина най-вероятно препоръката ще бъде съобразена.

Думата взе **г-н Борислав Великов**, за да изкаже предположение, че вероятно Комисията е настояла и за това, което е на слайд 9 – разработването на регионални предпроектни проучвания за неконсолидираните райони, Монтана включително, след тяхното консолидиране и вариант остава само националното финансиране за тези региони.

Г-жа Симеонова потвърди, че неконсолидираните райони не могат да получават европейски средства и това е нещо като мотивация, която Комисията използва за тези региони, които не могат да постигнат съгласие за своето консолидиране. Това, което се вижда е, че неконсолидираните райони намаляват - програмен период 2014-2020 г. бенефициентите са 16 консолидирани оператора. Сега са добавени още 7 консолидирани и остават 6 неконсолидирани. Налага се Европейската комисия да принуждава страната да взема тежки за нея решения, защото явно няма обществено съгласие как това да се случи.

Г-жа Илияна Павлова, представител на Българска стопанска камара, която също изказа благодарност за днешното заседание.

Тя започна с въпроси относно програмата за отпадъци – дали има разчети за обема на депониране за държавата? Дали има цел, като европейска страна, към 2035 година България да има 10% депониране на битови отпадъци? Как с мерките страната ще се приближим към това, защото към момента изглежда, че държавата е много далеч, а и докладите на Комисията са като за страна в риск за постигането на тези цели.

Г-жа Илияна Павлова продължи с това, че България трябва да има по-сериозно отношение към такса битови отпадъци, защото тя реално не е на дневен ред, но е основната цел на Програмата и е в посока на европейските политики - тоест да се разделят потоците така, че да се намалява смесеният битов отпадък и да се обработват разделно събрани фракции.

Председателят отбеляза, че когато се разписва такъв стратегически документ, като програма „Околна среда“ за голям период и с голям финансов ресурс, от който се очакват резултати, се държи сметка за крайните цели. В тази връзка тя благодари на колегите от специализираната дирекция „Управление на отпадъците и опазване на почвите“ (УООП), с които детайлно са обследвани всички възможности и крайния резултат, който може да бъде постигнат. Поради тази причина насочването на целия ресурс към приложение 8 и извеждането чрез системи за разделно събиране на около 30 до 35 % от смесения битов отпадък на частта, касаеща биоразградимите отпадъци, категорично е единствена и правилна стъпка в насока намаляване на депонирането.

Доколко точно ще се доближи държавата-членка до 10-те процента, към настоящия момент, всичките предвиждания са с относителна грешка. Г-жа Симеонова отбеляза, че е нужна промяна в мисленето, и затова свързаността на разделното събиране с такса смет е изключително голяма. Това трябва да се обясни на обществото и кметовете да добият куража и увереността, че могат да се справят както с новото формиране на такса смет, така и с паралелното събиране на много различни потоци, всеки от които ще намали тежестта върху гражданите, но ще ги включи по-активно в процеса на това, сами да формират за себе си по-ниска такса смет. Ако предвижданията, с които разполага УО се изпълнят и бенефициенти реализират коректно стратегиите, които ще зложат в рамките на проектите си за разделно събиране, които ще се финансира по ПОС 2021-2027 г, шансовете в края на програмния период да се приближат и изпълнят целите, са големи. Риск винаги съществува.

С това председателят даде думата на представителя на д-я УООП – г-жа **Светлана Божкова**, която първо се върна назад към думите на госпожа Стойкова от Националното сдружение на общините по отношение на молбата министерството да направи всичко възможно, за да убеди Комисията да допусне финансиране на мерки по Приложения 6 и 7 от НПУО. Тя допълни, че представителите на Дирекцията са направили последен опит миналата седмица, по време на пакетната среща с генерална дирекция „Околна среда“ към ЕК, да обяснят, че трябва да бъдат изградени такива инсталации. Колегите от Европейската комисия са обърнали внимание на постигане на целите, както и на еднакъв подход към всички държави - в друга страна не се финансират с европейски средства подобен тип проекти. Причината е, че при направения анализ е доказано, че не се обръща необходимото внимание на разделното събиране при положение, че има налични инсталации за предварително третиране и стабилизиране на биоразградима фракция, което е по-лесното.

По отношение на постигането на целите за намаляване на депонираните отпадъци и, съответно, увеличаване на рециклирането, всичко, което е предвидено за финансиране в Програмата, е с цел да отведе държавата на по-високо ниво на рециклиране. ПОС не е единственият начин за изпълнение на целите, тъй като с нея се финансират част от дейностите в сектор Отпадъци. Другата част са задължение на общините, на рециклиращите организации.

Също така, освен разделното събиране на биоразградимите, се очаква да има и голяма полза и от центровете за разделно събиране, които са широко заложи в останалите европейски държави.

Думата за изказване беше дадена на г-н **Александър Загорев, конфедерален секретар в КТ „Подкрепа“**, за да сподели своите констатации.

Той обърна внимание, че когато се изпълняват подобни проекти (на тези по ОПОС 2014-2020, *бел. ред.*), не се спазва безопасността на труда, нарушава се комфортът на твърде много хора, остават след това неудобства. В тази връзка той пожела да получи информация относно това дали са известни факти от предишните програми, които да застрашават, особено във финансовата част, финансирането, неизвършени плащания и т. н. от стари периоди, които застрашават новия програмен период?

Г-н Загорев продължи с въпрос по отношение на последната инфлационна вълна, и ценовият шок в енергетиката, споделяйки, че очаква в бъдеще нови инфлационни вълни. Това поставя под риск изпълнението на тази програма и затова отпрати въпрос дали има предвиждани мерки по въпроса. Той допълни, че е добре да има анализ или друго, което да

се направи относно това да се изяснят заплахите, за да може да се реагира при изпълнението на Програмата.

Представителят на КТ „Подкрепа“ изложи идеята си да се помисли какво може да се направи като общи дейности, за да се промени менталитетът на хората, в т. ч. този на управляващите. До момента нещата в Европа и навсякъде са много ясни: климат и енергетика, енергетика и отпадъци. Тези неща са свързани винаги помежду си. В случая отпадъците са невероятна възможност и тя е почти пропусната, погледнато от днешна дата. Направено е много, но има и грешки на цялата група или на системата. Г-н Загорев апелира да се потърси механизъм в бъдеще да се работи в партньорство, с цел да се стигне до резултати.

В заключение, той адмира усилията до момента и се ангажира да даде предложения по-нататък как може да се организира контрол върху тези, които изпълняват различни проекти. Защото нарушенията много често стават по-скоро практика, отколкото изключение, а това са деформации на обществото, които не бива да се допускат.

Г-жа Симеонова на свой ред благодари за подкрепата и изрази готовност за всякакъв вид предложения, отделни срещи, за да се влезе в детайли. Тя апелира, ако има някакъв тип информация за казуси, които се повтарят, тя да бъде споделена сега, в рамките на началото на програмния период.

По отношение на това дали УО вижда заплахи от изтичащите два периода 2007-2013 г. и 2014-2020 г., които могат да рефлектират върху новата програма, председателят отбеляза, че към настоящия момент, период 2007-2013 г. е затворен. Очаква се окончателният доклад за закриване на ОП „Околна среда“ 2007-2013 г. без негативни последици.

В продължение на отговора, г-жа Симеонова отбеляза, че ОПОС 2014-2020 е в края на периода на допустимост на средствата за 2014-2020 г. Има няколко казуса, които вървят към своето решаване. Не се счита, че ще имат негативно отражение върху изтичащия период, с изключение на един, за който няма яснота и, за съжаление, УО не може да влияе. Това е проектът на Столична община за изграждането на завода за оползотворяване на RDF (горима фракция, произведено от различни видове отпадъци, *бел. ред.*), който не стартира, а от друга страна Столична община не желае да се откаже от него и да даде възможност да релокираме средствата. Поради тази причина отговор, дали това ще рефлектира по някакъв негативен начин върху програмата, ще е възможен в края на тази година.

Към настоящия момент има разбиране от Европейската комисия, които са съгласни, че на бенефициента трябва да се даде възможност за максимално изпълнение на проекта до фаза, до която е възможно, като Столична община е информирана, че ще продължава да изпълнява проекта със собствени средства след 2023 година.

Така че, ако приемем, че бенефициентът ще изпълни задължението си като такъв, не би следвало да има негативен отзвук това върху програмата.

По отношение на програмата „Околна среда“ 2021-2027 г.“, към момента анализите не показват риск поради няколко причини: Въпреки инфлационната криза, бюджетът на ОПОС 2014-2020 г. има генериран финансов ресурс, който е на разположение за покриване на по-високата инфлация. Механизмът, по който ще се извърши това, очаква одобрение на национално ниво, т. е. са взети предвид вече по-високите цени. Формирани са едни средни стойности за инвестиции, които съответстват на сегашните високи инфлационни вече стойности и на тяхна база са правени предвижданията за новия програмен период. По този начин се счита, че, ако инфлацията към настоящия момент е вече на едно от върховете си нива, и е прогнозирано с тези стойности, отгук нататък би трябвало инфлацията в следващите години да намалява. Периодът е доста дълъг като програмен – до 2027 г. плюс период на допустимост още две-три години. Считаме, че ако предвижданията са правилни, не би следвало да има риск за новата оперативна програма, поне откъм финансово изпълнение.

Думата за допълнение взе **и. д. гл. директор на ГД ОПОС – г-н Антон Тонев**, който изказа подкрепата си за това, че е недопустимо да се нарушава Кодексът на труда и Законът за здравословните и безопасни условия на труд, като отбеляза, че ще се обмислят контролни механизми и предложения в тази посока за добре дошли.

Думата беше дадена на представителя на дирекция „Опазване на чистотата на въздуха“, МОСВ – г-жа Галя Йорданова, която изказа притеснение относно процедурата, която е насочена към битовото отопление, която е изключително важна и за общините, и на национално ниво, с оглед на това, че държавата е пред второ съдебно решение във връзка с наднорменото замърсяване с фини прахови частици. Мерките за решаване на проблема основно се изпълняват на общинско ниво, като Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух също е насочена към общините, които са включени в наказателната процедура и са обект на делата, водени с Европейската комисия.

С оглед много дългия период, в който държавата е в несъответствие и предстоящото второ решение на съда, което ще бъде свързано с евентуалното налагане на

финансови санкции срещу страната, г-жа Йорданова изрази опасение от името на дирекцията за срока, подаден за обявяване на процедурата по отношение на битовото отопление и мерките, а именно - след 2024 година.

Г-жа Симеонова даде думата на г-жа **Марта Цветкова, началник на отдел „Програмиране и планиране“ в Управляващия орган**, която благодари за коментара и отбеляза, че е възможно да не е направена най-точната формулировка в съгласувателната таблица, защото мярката, която се планира да стартира след 2024 година е пилотната процедура за въвеждане на водород и други иновативни технологии. Мерките за справяне с битовото отопление, конвенционалната подмяна на печките, което е надграждане на настоящата процедура, ще стартира в началото на другата година (2023 г.), като подготовката ще стартира още тази (2022 г.), веднага след одобрение от програмата.

Председателят допълни, че дори са проведени първични информационни срещи с 21 предефинирани общини, които са с трайно нарушаване на качеството, на които са представени първите детайли по специфичен приоритет „Въздух“. Интересът от общините е голям, като всички са били представени на място и сега очакват от УО вече много по-детайлната информация, тъй като са им дадени указания, в рамките на 2022 г. задължително да стартират подготвителните дейности за проектните си предложения, да направят социологическите проучвания, да имат списък на домакинствата, които биха се включили, за да може, когато в началото на 2023 г. се публикуват насоките за кандидатстване и детайлите за новите процедури, те да са в пълна проектна готовност. В това число общините са насърчени да стартират обществени поръчки за избори на изпълнители без осигурено финансиране, за да може в момента, в който се одобрят техните проектни предложения, те да са на финала на избора на изпълнители. Считам се, че към началото на 2024 г. ще има проекти, които ще са във фаза изпълнение.

Думата беше дадена на г-жа **Екатерина Бъчварова, представител на БАН в ТРГ**, която обърна внимание, че няколко пъти е писано до УО с въпрос защо от кръга на бенефициентите се изключват научните организации както БАН, Селскостопанска академия и различни ВУЗ-ове, тъй като всички въпроси, които засягат политиката за околна среда, всъщност имат развитие и се изследват от тези научни организации и висши училища.

Г-жа Симеонова поясни, че съгласно новия Регламент за новия програмен период отпада задължението предварително в проекта на програмата да са цитирани допустимите бенефициенти. Досега предефинирано в програмата се виждат всички бенефициенти и в

последствие на Управляващия орган се налага да изменят всеки път решения на Комитета за наблюдение, да изменя Програмата и много други административни процедури. В новия програмен период няма такова задължение. Затова в момента в Програмата няма предефинирани почти никакви бенефициенти, с изключение на консолидираните ВиК оператори и общините с нарушено качество на атмосферния въздух.

В рамките на подготовката на всяка една процедура по съответните приоритети, която ще бъде гласувана на Комитета за наблюдение, защото УО е длъжен да ги предлага за одобрение, членовете ще имат възможност да видят дефинираните бенефициенти по всяка от мерките, които ще се стартират и там научните работници, институтите, висшите учебни заведения са намерили своето място. Това ще бъде възможно във всяка една от отделните мерки по отделните приоритети.

Г-жа Екатерина Бъчварова благодари и отбеляза, че Институтът за изследвания на климата, атмосферата и водите към Българска академия на науките работи много добре с общините във водния сектор и допълни, че и във ВУЗ-овете има много експерти във всички области – и развитието на нови технологии, нисковъглеродни, природни енергийни източници, геотермална енергия и т. н. - за нея всъщност не е споменато много, но това е един източник, много перспективен за нашата страна, както твърдят колегите от Геологическия институт. Така че е хубаво в тези мерки „Енергетика“ и „Климат“ да бъде заложен и този потенциал.

Председателят подкрепи г-жа Бъчварова и допълни, че научната общност е изключително важна част от целия процес на изпълнение на проектни предложения, по която и да е оперативната програма. УО също така оценява и ще бъде възможно и партньорство на научни институти, било то с общини, било то с друг тип организации, които биха били също допустими бенефициенти по ПОС 2021-2027.

По отношение на това, че в процеса на съгласуване е зададен въпрос във връзка с това, че не са ясно отрази алтернативите, които ще са допустими по приоритет „Въздух“ във връзка с алтернативи за битово отопление, и е предвидена една, макар и малка, пилотна процедура за разработване на алтернативни възможности за битово отопление, УО си позволи да разпише засега само водородните клетки. Но гео-термалната енергия би представлявала интерес.

ПОС 2021-2027 не може да интервенира в сектор „Енергетика“, но в рамките на приоритет „Въздух“, разработката на нова отоплителна система, която да предпазва и дава позитивен ефект върху опазването на чистотата и качеството на атмосферния въздух, би

била допустима, В тази връзка УО очаква партньорство в рамките на разработването на новите процедури, така че и научната общност да има интерес към тях, а УО да получи резултат, който да подпомогне и колегите от дирекция ОЧВ при националното докладване на Програмата за качеството на атмосферния въздух.

Думата беше дадена на **г-жа Мая Нинова, представител на Министерство на образованието и науката**, която сподели наблюдението си, че може би две от програмите имат ефект върху всички хора и това е програма „Околна среда“ и програма „Образование“, тъй като всеки се интересува и е важно какво образование даваме на децата и в каква околна среда живеем.

В продължение, тя даде техническо предложение терминът „образователни дейности“ да се замени с „обучителни дейности“, за да се избегнат допълнителни пояснения за демаркация с програма „Образование“

От друга страна, г-жа Нинова предложи резултати, които ще се получават от различните меки мерки по ПОС, в координация с Министерство на образованието и науката (МОН), да бъдат споделяни, за да може да се актуализират самите учебни програми и материали, разработвани от МОН. Целта е да се въвеждат и новите теми и, разбира се, да се актуализират, тъй като формалното обучение и образование за фактори на околната среда вече не е достатъчно, трябва да се формира мислене в децата.

Г-жа Симеонова изрази надежда, че синергията, която ще се демонстрира наистина ще доведе до формиране, и през образователната система, на едно по-различно мислене, защото това изключително ще подпомогне и местните системи, и общинските власти, ще изгради разбиране в обществото и по-лесно ще се постига общата цел.

Думата беше дадена на **г-жа Милена Агопян, представител на Асоциация на българските енергийни агенции**, която също благодари за положените усилия по разработване на Програмата и изрази подкрепа за проекта на Програма. Тя апелира да не пропуска и неправителственият сектор, тъй като има наука, която се прави и извън Българската академия на науките и университетите. Има много фирми и частни организации, които се занимават с наука извън тези среди, които работят на европейско ниво и тяхната експертиза е призната на европейско ниво, така че само биха могли да помогнат в тази сфера.

Освен това, членове на Асоциацията са енергийни агенции, които имат доста добър опит с работата с различни възрастови групи и различни проекти, които включват както образование, така и провеждане на информационни кампании и също биха били полезни

при внедряването на нови методи за обучение на децата. По-лесно е да се изгради навик, отколкото да се променя такъв.

Председателят отбеляза, че неправителствени организации са допустими бенефициенти както в този програмен период, така и в бъдещия и ще бъдат дефинирани в рамките на всяка от мерките, които ще се разработват по приоритетите.

Също така, г-жа Симеонова потвърди, че терминът „образование“ ще се предефинира в „обучителни мерки“. Тя отбеляза, че чистата наука има друга програма, която я финансира. При ПОС се очаква повече партньорска подкрепа на проектните предложения на общините, особено там, където ще се целят бързи действия с високи резултати в насока битово отопление, търсенето на алтернатива на изгарянето на дърва, въглища, газ, нефт. В този ред на мисли, енергийни агенции с много опит могат да бъдат ключов фактор за общините при подготовката на проектните предложения, партньорство с тях при изпълнението, особено по отношение на мотивирането и информирането на гражданите - защо трябва да се включат в такъв проект, защо трябва да се откажат от изгарянето и енергийните ползи на новите възможности за отопление. Така че, да, предвидени са неправителствени организации като възможни бенефициенти, а отделно УО ви моли да търсите партньорство с вече предефинираните 21 общини, които ще са бенефициенти по приоритет „Въздух“, така че да бъдете в тяхна полза.

Г-жа Агопян допълни, че членовете на Асоциацията могат да са полезни и в сферата на научно-изследователска дейност.

Думата беше даден на г-жа **Таня Христова, кмет на община Габрово, представител на Регионален съвет за развитие на Северен централен район**, която се присъединявам към поздравленията за усилията, които са положени в разработване на програмата и силно се надява тази трета програма наистина да успее да постигне целите, които си е поставила и даже да ги надскочи.

Тя зададе въпрос дали е възможно допускането на пилотни проекти, за дребномащабни инициативи, които биха могли, в конфигурация с различни партньори, научни институции, ако щете и определени бизнеси и агенции, които дори да бъдат важни за следващия програмен период в направлението чистота на въздуха и промяна на нагласите в нашето мислене, защото е крайно време да се откажем от простите, в лошия смисъл на думата, конфигурации в изпълнение на проектите.

В партньорството винаги има права и задължения, които са свързани с общата цел. За да правим нещо, което е в сферата на екологията, от разписването до отчитането, трябва

да се следват изцяло екологични принципи. Г-жа Христова апелира да се разшири подходът на партньорството, с цел постигане на по-качествени цели и мотивация, че и България може да развива капацитет в тази посока, още повече че Европа иска страната, да изпълнява интегрирани териториални инвестиции (ИТИ). И може би там е шансът на общините да въведат тези модели, които са свързани с чистотата на въздуха. Тя изказа и поздравление за това, че има най-сетне демаркация по отношение на градския транспорт, защото това е нещо, което, за съжаление, два периода беше дълбоко несправедливо.

Г-жа Симеонова подкрепи г-жа Христова, че партньорството е ключово.

Относно предефинирания списък на общините, председателят припомни, че колегите от дирекция „Опазване чистотата на въздуха“, са споменали, че страната е в много тежка наказателна процедура, по която предстои второ произнасяне. Има опасение, че ако не се предоставят директно и много бързо на тези, които носят наказателната процедура със себе си като присъда, ще влезем в една присъда, която може да се окаже доживотна за нашето поколение, за следващото и по-следващото поколение. Заради това постигнахме един компромис с Комисията, че в рамките на препрограмирането, в края на 2024 година, ако наистина тези предефинирани бенефициенти не са успели да вземат целия ресурс (който е на тяхно разположение, защото има прекалено много фактори – желание на домакинствата да се включат, климатични промени в рамките на цялостното изменение на климата в страната ни), ще разширим този списък, стига да има наличен финансов ресурс.

В допълнение, към настоящия момент Министерство на околната среда и водите, чрез другия си по-малък финансов инструмент – Предприятието за управление на дейности по опазване на околната среда (ПУДОС) - разработва национален механизъм, който ще бъде подкрепен с български средства от националния бюджета. Там също ще има възможности, като достъпът до тези средства ще е доста по-лесен, за да са в помощ на общините.

Като трета възможност, г-жа Симеонова посочи интегрираните териториални инвестиции, за които в ПОС е дадена възможност да се обмислят възможности и, ако има инициативи, по отношение на така наречени мобилни центрове, мобилни станции за качеството на въздуха, които да обслужват цели региони, те могат, при съгласие на регионално ниво, да бъдат изпълнени през този подход. Тук вече няма ограничение на предефинираните бенефициенти като общини, но следва да бъде изведено на регионално ниво като важност, да бъде включено, в стратегическия документ и след това през ИТИ-подхода, защото ще са полезни и са допустими.

Г-жа Илияна Павлова взе думата във връзка с използването на финансовите инструменти, за които в много е важно да има добра информация какво става, особено в сектор „Отпадъци“, така че бизнесът да може да се включи в тези инициативи и публично-частни партньорства. Може би е добре да се предвиди някакво подпомагане на Агенцията, така че Националната информационна система за отпадъците да работи по-точно и по-надеждно. Защото както отчитането, така и резултатите от отчитането на бизнеса в тази система все още има толкова много проблеми, че колегите наистина са в ситуация, да не могат да си подадат отчетите, от една страна.

От друга страна, с колеги от бизнеса, които искат да оползотворяват отпадъци, те, за да си планират инвестиции, дейности и т.н., все пак планирането е дейност с по-далечен хоризонт, очакват да имат представа на какъв ресурс могат да разчитат. Информация много трудно се намира.

Председателят на ТРГ отбеляза, че от изтичащия програмен период са взети поуките и вече ще се водят доста по-оперативни преговори с Фонд „Мениджър на финансовите инструменти“, че финансовите инструменти, които ще се разработват специално за нашата програма, трябва наистина да отговарят като гъвкавост и възможности, на конкурентния пазар на външните инструменти от търговските банки.

Взета е и поука и че самият Управляващ орган трябва да бъде малко по-гъвкав, когато одобрява проекти, които подлежат на финансови инструменти.

За разлика от този програмен период, който приключва, не е имало допустимост тези финансови инструменти да се ползват от стопански субекти – фирми, рециклатори с код 3812. В новия програмен период е допустимо и стопански субекти - частни фирми, които считат, че искат да се развиват в технологии за рециклиране на какъвто и да е вид разделно събран отпадък - да бъдат възможен получател на такъв финансов инструмент, като със сигурност комуникацията ще бъде усилена – дали през Асоциацията на рециклиращите фирми, дали през различни видове асоциации на отделните потоци и разделно събирани отпадъци, ще се даде максимално точна и ясна информация.

Ресурсът вече е известен. Той ще бъде във възможно най-кратък срок договорен с Фонда и след това, при промотирането на цялостното одобрение на програмата, през октомври или в края на годината, най-късно, Европейската комисия следва да се произнесе. Тогава частният бизнес ще получи много ясни указания какво е достъпно и вече тук партньорството с определени регионални сдружения, на чиято територия ще се генерират нови рециклиращи мощности, че ще е ключово, тъй като общините ще наистина

знаят, че имат партньор, на който могат да предадат определен разделно събран отпадък. Това изключително ще ги облекчи, защото в последните години общините остават с усещане, че трябва те да поддържат, да оперират инсталации, да менажират отпадък. когато той мине през инсталацията и т. н. Целта е да се покаже, че в това има бизнес, има печалба и, ако общините се справят добре с разделното събиране, частният бизнес ще им помогне с финалната част на самото рециклиране.

Думата взе **г-жа Кристина Станчева от Съюз за стопанска инициатива**, която потвърди, че стопанските субекти са много полезни, основно за кръговата икономика, и в комбинация с мерки с общините, точно за използване на отпадъци за така наречения *upcycling* (преработка на отпадъци с цел превръщането на продукт с ниска стойност в продукт с висока стойност – *бел. ред.*). Така че мерки в този аспект ще бъдат много полени за предприятия на територия на общини, които могат да оползотворяват този отпадък и да правят от него производствени...

Думата за изказване взе **г-н Загорев** (КТ „Подкрепа“), който допълни, че Икономически и социален съвет на Република България има становище за Споразумението за партньорство от миналата година. Там има текстове за програма „Околна среда“ (на сайта на Икономическия и социален съвет), кое добре да бъдат взети предвид.

Г-жа Симеонова се ангажира, че документът ще бъде прегледан.

Тя продължи с информацията, че късно, на 30.6.2022, след като Съгласувателната таблица е била разпратена, е получено становище от Централно координационно звено за две технически корекции. И двете предложения на ЦКЗ се приемат, защото касаят наистина записи и изписване на текстове от програмата за яснота във формата, в която Европейската комисия би следвало да ги получи. Финалната таблица е допълнена и тя ще бъде налична на страницата на оперативна програма, заедно с презентацията, която от днес.

Думата пожела да вземе **г-жа Екатерина Бъчварова** (представител на БАН), която обърна внимание на друга техническа грешка, на страница 11, където има повторение: „енергийни“, „*renewable sources*“ и слез това има отново „подобрене“.

След като се ангажира, че промяната ще бъде направена, **г-жа Симеонова** премина към последната точка от дневния ред. Тя предложи на Тематичната работна група да приеме следното решение:

„Тематичната работна група на програма „Околна среда“ 2021-2027 г. дава мандат на Управляващия орган да внесе финална версия на проект на програма „Околна среда“ 2021-2027 г. в Европейската комисия и да проведе преговорите за

окончателното ѝ одобряване, както и при необходимост, да отрази получени от Европейската комисия коментари.“

При присъстващи с право на глас 42 души, 42-ма гласуват „за“ приемане на горното решение.

Решението е прието, с което проектът на оперативна програма се счита за одобрен и ще бъде подаден към СКУСЕС за разглеждане и последващо одобрение от Министерски съвет.

Председателят благодари за участието на всички, за доброто партньорство в рамките на целия процес и изрази надежда този състав да се събере отново при формирането на Комитета за наблюдение на вече одобрената програма „Околна среда“ 2021-2027 г.

С това Второто присъствено заседание на ТРГ за ПОС 2021-2027 г. беше закрито.

Взето решение:

Тематичната работна група на програма „Околна среда“ 2021-2027 г. дава мандат на Управляващия орган да внесе финална версия на проект на програма „Околна среда“ 2021-2027 г. в Европейската комисия и да проведе преговорите за окончателното ѝ одобряване, както и при необходимост, да отрази получени от Европейската комисия коментари.“

Списък на присъствалите:

Членове, заместници и упълномощени представители в тематичната работна група за ПОС 2021-2027 г.:

1. Галина Симеонова - и. д. заместник-главен директор на главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда”, РУО на Управляващия орган на ОП „Околна среда 2014-2020“ и председател на ТРГ за ПОС 2021-2027
2. Марта Цветкова – заместник-председател и началник отдел „Програмиране и планиране“, ГД "ОП Околна среда“, МОСВ
3. Геноева Господинова – резервен член, държавен експерт в дирекция НСЗП, МОСВ
4. Денница Недева – заместник, дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международно сътрудничество”, МОСВ
5. Светлана Божкова - титуляр, директор дирекция „Управление на отпадъците и опазване на почвите“, МОСВ
6. Александър Иванов – заместник, дирекция „Управление на отпадъците и опазване на почвите“, МОСВ

7. Мария Бабукчиева – титуляр, дирекция „Управление на водите“, отдел УРБ, МОСВ
8. Кремена Симеонова – титуляр, дирекция „Управление на водите“, отдел УРН, МОСВ
9. Галя Йорданова - заместник, дирекция „Опазване чистотата на въздуха“, МОСВ
10. Мадлена Станимирова - титуляр, дирекция „Мониторинг и оценка на околната среда“, ИАОС
11. Ангел Сираков - титуляр, дирекция „Централно координационно звено“, АМС
12. Виктория Славейкова-Ангелова – титуляр, дирекция „Добро управление“, МС
13. Стоян Стоянов – упълномощен представител, дирекция „Икономическа и финансова политика“, Министерство на финансите
14. Мария Веселинова – заместник, дирекция „Държавни помощи и реален сектор“, МФ
15. Весела Петрова – заместник, дирекция „Национален фонд“, МФ
16. Нина Кирилова - заместник, дирекция „Одит на средствата по регионална политика“, ИА ОСЕС
17. Анна Ангелова-Филипова – заместник, дирекция „Международно сътрудничество, програми и европейска интеграция“, АСП
18. Силвия Никова – заместник, Фонд мениджър на финансовите инструменти в България
19. Тони Николова – титуляр, дирекция „Пълноправно включване на хората с увреждания“, АХУ
20. Боряна Воденичарска – заместник, дирекция „Морско дело и рибарство“, Министерство на земеделието
21. Слава Йорданова – заместник, дирекция „Икономическа политика“, МИИ
22. Мая Нинова – заместник, дирекция „Програмиране, наблюдение и оценка“, ИАПО, МОН
23. Калиопа Конакчийска – заместник, дирекция „Национална транспортна политика“, МТС
24. Даниела Калайджийска-Иванова – титуляр, Дирекция „Координация на програми и проекти“, МТС
25. Таня Кокошарова - упълномощен представител на Николина Чапанова – титуляр, дирекция “Изпълнение на проекти по ОПРР 2014 -2020 и по програмите за териториално сътрудничество на ЕС”, АПИ
26. Мариела Русева - упълномощен представител на Кристина Гешева – заместник, дирекция “Изпълнение на проекти по ОПРР 2014 -2020 и по програмите за териториално сътрудничество на ЕС”, АПИ
27. Христина Миронова – титуляр, дирекция „Макроикономическа статистика“, НСИ
28. Таня Христова – титуляр, кмет на община Габрово, представител на РСР на Северен централен район
29. Борислав Великов – титуляр, Асоциацията на индустриалния капитал в България
30. Илияна Павлова – титуляр, Българска стопанска камара
31. Огнян Атанасов – титуляр, КНСБ
32. Десислава Стойкова – заместник, НСОРБ
33. Екатерина Бъчварова – титуляр, Българска академия на науките
34. Даниел Богданов – заместник, БАКЕП, (ЮЛНЦ - образование, наука и култура)

35. Ивелина Пенчева – заместник, „Българска мениджмънт асоциация“ (ЮЛНЦ – социално включване и интегрирането)
36. Ваня Маркова – заместник „Асоциация на Българските енергийни агенции“ (ЮЛНЦ - кръгова икономика)
37. Райна Ангелова – заместник, сдружение „ВВФ-Световен фонд за дивата природа, Дунавско-Карпатска програма България“ (ЮЛНЦ - биологично разнообразие)
38. Милена Агопян – титуляр, „Асоциация на Българските енергийни агенции“ (ЮЛНЦ - чистота на атмосферния въздух)
39. Ива Крумова – титуляр, дирекция „Съвет по законодателство“, Министерство на правосъдието
40. Светослава Георгиева – заместник, Съюз за стопанска инициатива
41. Александър Загоров – титуляр, Конфедерация на труда „Подкрепа“
42. Александрина Димитрова – титуляр, дирекция „Енергийни стратегии и политики за устойчиво енергийно развитие“, МЕ

Утвърдил:

лични данни

ГАЛИНА СИМЕОНОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ТРГ ЗА ПОС 2021-2027